

SLOVENSKI NAROD

Izjaha vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji laserafi petič vrsta 4.— Din; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din. za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Klerikalno-radikalne kupčije

Za ceno obeh slovenskih velikih županov bi klerikalci pomagali rešiti Maksimovića.

— Beograd, 24. februarja. V očigled današnje seje Narodne skupščine, na kateri pride v razpravo obtožba, ki so jo naperili radičevci proti notranjemu ministru Boži Maksimoviću, je vlada napela vse sile, da si zaseda primerno večino in odbije napad opozicije, ki bi lahko radikalni stranki v narodu zelo škodoval in še bolj omajal stališče vlade, ki že itak ni preveč trdno. Tako vladne kakor opozicijske stranke so pozvale svoje poslance, naj se zanesljivo vrnejo v Beograd in prisostvujejo seji skupščine. Visti, da vlada v samem radikalnem klubu glede postopanja na današnji seji Narodne skupščine razdvojenost, se še vedno vzdržuje. Ker je glasovanje tajno, se vlada boji iznenadenja.

V vladnih vrstah vlada radi tega velika nervoznost. Včeraj so se ves dan vršile konference radikalnih voditeljev z ministrskim predsednikom Uzunovićem, ki je konfiriral tudi z nekaterimi drugimi politikami. V političnih krogih se živalno komentirajo včerajšnji ponovni sestanki med dr. Korošcem in Uzunovićem. Pozno zvečer je dr. Korošec ponovno posestil notranjega ministra in ostal pri njem v daljšem razgovoru. V poučenih krogih se zatrjuje, da so klerikalci pristali na to, da glasujejo proti obtožbi opozicije in za obrambo notranjega ministra, ako se ta obveže, da kot protislugo klerikalcem odstavi oba slovenska velika župana in imenuje na njih mesto klerikalne eksponente. Vsi politični krogi obsojajo tako dvoletno politiko klerikalcev, ki so še nedavno sklicevali protestne shode, na katerih so grmeli proti terorju Bože Maksimovića.

Včerajšnje seje oblastnih skupščin

Na včerajšnji popoldanski seji ljubljanske oblastne skupščine so bili izvoljeni posamezni odseki, predloženi razni predlogi, ki pridejo v pretes na eni prihodnjih sej. Uvodoma je predsednik sporočil, da so se klubi posameznih strank konstituirali kakor sledi: Napredni klub načelnik dr. Albert Kramer, podnačelnik Ivan Tavčar, tajnik Fran Zebal. Klub šteje 6 članov. Klub SLS, ki šteje 40 članov je izvolil na načelnika dr. Antona Breclja, za tajnika dr. Milavca. Načelnik kluba SKS je ing. Fran Zupančič. Na dopoldanski seji izvoljeni oblastni odbor je izvolil za svojega predsednika dr. Marka Natlačenca, ki je obenem tudi predsednik skupščine.

Predsednik je nato prečital 7 predlogov, izmed katerih je vložil napredni klub po dr. Albertu Kramerju tri predloge nanašajoče se na sestavo proračuna. Predlagatelj zahteva naj oblastna skupščina sklene, da ne bo nalagala nikakih novih davčnih bremen ter da naj ukrene potrebne korake, da se vrne oblastni skupščini premoženje bivše dežele Kranjske.

V tri po začasnem poslovniku določene odseke so bili izvoljeni:

1.) proračunski in finančni odsek: dr. Albert Kramer (Napredni klub), dekan Anton Skubic, župan litjski Hinko Lebingar, Jože Brenčič in Jože Nemanjč, vsi SLS. Ta odbor se je pozneje konstituiral tako, da je izvolil za predsednika dekana Antona Skubica, za tajnika pa Hinka Lebingerja.

2.) odsek za uredbe in druge predloge: dr. Dinko Puc (Napredni blok), dr. Jure Adlešič, dr. Ivo Česnik, prof. Evgen Jarc in prof. Ivan Mazovec, vsi SLS. Predsednik tega odseka je prof. Evgen Jarc, tajnik prof. Ivan Mazovec.

3.) odsek za pritožbe: Janko Bukovec (SKS) Jakob Jan, Matej Tomazin, Jože Tratnik in Peter Arnez, vsi SLS. Predsednik odseka je Jakob Jan, tajnik Matej Tomazin.

Prihodnja seja se vrši v ponedeljek dne 28. februarja ob 10. dopoldne. Na dnevnem redu je sprememba poslovnika, o kateri bo predhodno razpravljali odsek za uredbe, ki se sestane jutri popoldne ob pol 3.

Tudi v mariborski oblastni skupščini klerikalci niso prepustili v oblastnem odboru opoziciji niti enega mesta, da se tako izognejo vsakršni kontroli. Oblastni odbor bo štel pet članov ter so izvoljeni v njega izključno je klerikalni pristaši in sicer: predsednik dr. Leskovar, člani: Alojzij Supančič, Marko Kranjc, dr. Vebler in Jurij Kugovnik. Tudi za namestnike, ki jih je 10, so izvolili sami klerikalci.

V popoldanski seji, ki je pričela ob 16., so bili izvoljeni posamezni odseki. Glasovanje se je vršilo z listki. Izvoljeni so: v finančni odsek: dr. Vebler (SLS), Hrastelj (SLS), Petovar (SDS) in dr. Gorican (NRS) odsek za uredbe: dr. Ogrizek (SLS), dr. Ravnik (NRS), Stabej (SLS), dr. Sebastian (HSS); v odsek za prošnje in pritožbe: Kranjc (SLS), Rozman (SLS), Janžekovič (SLS) in Neubauer (HSS). Na predlog dr. Ogrizka so izvolili še poseben odsek za spremembo poslovnika: V ta odsek pa so klerikalci izvolili izključno svoje ljudi in niso priustili sodelovanja nobene opozicijske skupine. Prihodnja seja skupščine se bo vršila v petek ob 10. dopoldne.

Zagrebska oblastna skupščina, v kateri imajo večino radičevci, je nudila že na svoji prvi seji viharne prizore. Radičevci so izvolili oblastni odbor in v vse ostale odseke svoje najbolj izrazite člane ter niso dopustili opoziciji skoro nobene besede. Kakor smo že poročali, je prišlo med ra-

dičevci in federalisti do ostrega prerekanja in do pretepe.

Primorsko - krajiška oblastna skupščina se je včeraj sestala v Karlovcu. Skupščina šteje 62 poslancev. Od teh je 30 SDS, 28 HSS, 3 radikalni in 1 davidovičevci. Radičevci so se že pred sestankom potovali za sodelovanje s SDS. Za predsednika je izvoljen dr. Ivo Zec (SDS), za podpredsednike po 1 SDS in 1 HSS. Vsi trije tajniki skupščine so člani SDS.

Osijska oblastna skupščina je ravnotako v rokah radičevcev, ki imajo od 74 mandatov 57. Za predsednika je izvoljen prof. Tomislav Pavletić z Broda na Savi. Radikalni nimajo v osijski oblasti nobene poslanca, ker je edini njihov poslanec, izvoljen v Pakracu, prestopil k zemljoradnikom. Oblastni odbor ima 8 članov. Samostojni demokrati imajo v osijski skupščini 11 poslancev, federalisti 3, klerikalci 1 in zemljoradniki 2.

Spliška oblastna skupščina je v rokah radičevcev. Za predsednika je izvoljen Miha Novaković. Radičevci imajo 36 mandatov, opozicija pa 11. Pri volitvi oblastnega odbora je prišlo do spora. Radičevci so predlagali 7 članov, opozicija pa samo 5. Ker se po dolgotrajni debati niso mogli zjediniti, je bila volitev oblastnega odbora na predlog velikega župana odložena do prihodnje seje.

Dubrovnika oblastna skupščina je v rokah radičevcev. Za predsednika je izvoljen Mato Klarič, župan v Makarski.

Sarajevska oblastna skupščina šteje 29 poslancev. 4 mandati še niso uverovljeni in sicer 1 radikalni in 3 IMO. Za predsednika je bil izvoljen Stepan Grdjić. S 15:10 glasovom. Oblastni odbor šteje 5 članov. Pristašev Demokratske zajednice.

Mostarska oblastna skupščina. V Mostarju nima nobena stranka absolutne večine. Med HSS, radikalni in muslimani je bil dosežen sporazum glede sodelovanja. Za predsednika je izvoljen Marko Dragoje (HSS), za podpredsednika zemljoradnik, v oblastni odbor pa 3 radičevci, 1 musliman in 1 radikal.

Tuzlanska oblastna skupščina se včeraj radi spora med posameznimi strankami ni konstituirala. Seja je bila odložena za danes.

Banjaška oblastna skupščina je izvolila predsedstvo in oblastni odbor na podlagi kompromisa med HSS, demokratsko zajednico in zemljoradniki.

Bihajska oblastna skupščina je ostala brez kvoruma, ker je nastal med muslimani in zemljoradniki spor, ki se je razvil v pretep, na kar je velik del poslancev zapustil sejo.

Zetska oblastna skupščina se včeraj ni konstituirala, ker upravnno sodišče v Dubrovniku ni overilo 10 mandatov. Za stopnički posameznih strank so podali protestne izjave, na kar je bila seja odložena, dokler ne bodo mandati verificirani.

Beogradska oblastna skupščina je v rokah radikalov, ki so skupno z Madžari sestavili večino. Za predsednika je izvoljen Nikola Teslić (NRS). Skupščina šteje 64 mandatov. Od teh imajo radikalni in Madžari skupno 41, demokrati 20, SDS 2, zemljoradniki 3. Spornih je 10 mandatov, in sicer 8 radikalnih in po 1 SDS in DS.

Bačka oblastna skupščina, ki bi imela prvotno zasedati v Novem Sadu se je v smislu navedbe notranjega ministra sestala v Somboru. Večino imajo radikalni skupno z Madžari in Bunjevci. Za predsednika je bil izvoljen radikal dr. Manojlović. Oblastni odbor šteje 7 članov. Poslanecem so določene dnevnice po 150 Din dnevno.

Darujte za Školski Tabor!

Izreden škandal v Narodni skupščini

Kričeč dokaz batinaštva na skupščinski seji

Obtožba proti ministru Maksimoviću. — Od policije do nezvesti pretolčeni uradnik obtožuje strahovite metode Maksimovičevega terorja. — Onemogočeno nadaljevanje seje. — Nujno posvetovanje ministrskega sveta.

— Beograd, 24. februarja. Na današnji seji Narodne skupščine se je pripetel dogodek, kakršnega naša parlamentarna zgodovina še ne beleži in ki na najeklatantnejši način ilustrira batinaško politiko vlade, zlasti notranjega ministra Božo Maksimovića.

Ko je bila seja Narodne skupščine ob 10.30 z običajnimi formalnostmi odprta, je bila prečitana obtožba, ki so jo vložili proti notranjemu ministru radičevci. Takoj nato je vstal notranji minister Boža Maksimović in začel svoj obrambni govor, ki ga je redigiral radikalni poslanski klub in odobrila vlada na svoji seji. ki se je vršila danes tik pred sestankom Narodne skupščine.

Ko je začel notranji minister govoriti, sta prinesla demokratska poslanca Živojin Rajalić in Rista Jočić v dvorano občinskega uradnika Ristića, ki ga je policijski pisar topičerskega kvarta v Beogradu, znani Sokolović, včeraj zvečer na policiji taklo pretepel, da je po vsem životu popolnoma razbit in komaj še podoben normalnemu človeku. Ristić je bil snoči v družbi svojih prijateljev v neki kavarni, kjer se je mirno pogovarjal. Nenadoma je pristopil k njim policijski pisar Sokolović, dal Ristića brez vsakega povič arretirati in odvesti na policijo, kjer ga je lastnoročno pretepal do nezvesti.

Pričakovati je demisijske vlade

Seja ministrskega sveta ob 14. še traja. — Prekasna preiskava. — Položaj notranjega ministra in celokupne vlade nevzdržen.

— Beograd, 24. februarja. Ministrski svet je ime danes pred sejo Narodne skupščine daljšo sejo, na kateri se je razpravljalo o stališču, ki naj ga zavzame vlada za slučaj, da bi akcija opozicije naperjena proti notranjemu ministru v skupščini prodrla. Kakor doznava vaš dopisnik, je ministrski svet sklenil, da se solidarizira z notranjim ministrom ter da v danem slučaju celokupna vlada poda demisijo.

Vlada se je takoj po nečuvnem incidentu v Narodni skupščini zopet umaknila v svoje prostore, kjer so se razum ministrov sestali tudi predsednik Narodne skupščine Marko Trifković, predsednik radikalnega kluba Ilija Mihajlović in dr. Korošec. Vrš se seja ministrskega sveta, na kateri razpravljajo o korakih, ki naj jih podvzamejo spričo današnjih dogodkov v Narodni skupščini.

V kuloarjih skupščine vlada nepopisna živahnost in vse govori le o tej zadevi. Notranji minister Boža Maksimović je po

V dvorani je ob pogledu na tega nesrečnega nastal strahovit kraval. Boža Maksimović je takoj utihnil in pobedel, demokratski poslanci so v splošnem hrupu v kratkih besedah pojasnili dejanski položaj, kar je povzročilo v opozicijskih vrstah nepopisno ogorčenje. Vlada, ki je cela polnoštevilno zbrana na svojih prostorih, se je po brezuspešnem poskusu predsednika Marka Trifkovića, da bi vzpostavil v dvorani mir, umaknila v vladno predsedstvo, kjer se je takoj nato vršila seja ministrskega sveta.

V dvorani se je med tem vnelo nepopisno prerekanje med vladnimi in opozicijskimi skupinami. Opozicijski poslanci so klicali: »Ubijalci, morilci! Evo vam dokaza vaših dejanj!«

Predsednik Narodne skupščine si je zaman prizadeval, da bi vzpostavil red in mir. Duhovi so bili preveč razburjeni, tako da ni preostajalo drugega kakor sejo prekiniti. Poslanci so kljub temu ostali polnoštevilno na svojih prostorih. V trenutku, ko to poročamo, vlada v Narodni skupščini še vedno nepopisno kraval. Niti opozicija, niti poslanci vladnih strank nečajo zapustiti dnorane ter zahtevajo, naj celokupna vlada takoj poda demisijo.

Predsednik Narodne skupščine je med tem sporočil, da je vlada odredila takoj strogo preiskavo ter da bo podala poročilo na popoldanski seji, ki se vrši ob 17.

naročilo ministrskega predsednika takol pozval policijskega direktorja ter mu naročil, da uvede nemudoma preiskavo in mu do 15. poda poročilo. Radikalni krogi sami obsojajo teror, ki se vrši pod zaščito klero-radikalne vlade, ter priznavajo, da je po današnjem dogodku položaj notranjega ministra pa tudi celokupne vlade nevzdržen. V opozicijskih krogih prevladuje mnenje, da bo morala celokupna vlada izvajati konsekvence ter že na popoldanski seji Narodne skupščine predati demisijo.

Beograd, 24. februarja ob 14. Seja ministrskega sveta še vedno traja. Ko je notranji minister Boža Maksimović za hip odšel iz seje ne dvorane, so ga obkolili novinarji ter ga prosili za pojasnila. Maksimović je odklonil vsako informacijo ter kratko izjavil: »Kaj vprašujete mene, vprašajte one, ki so zagreveli ta nečuten škandal ter prinesli tega človeka v dvorano. Odredil sem, da se uvede stroga preiskava proti skupščinskemu orožniku, ki so to dopustili.«

to že davno storiti ter primerno zaježiti protiangloško propagando v inozemstvu, dočim naglašajo opozicijske stranke, da je to postopanje vlade v stanju da odreže Anglijo od vseh njenih dosedanjih inozemskih tržišč, ker mora ta korak imeti za posledico odpoved trgovske pogodbe z Rusijo, od katere je baš angleška industrija pričakovala veliko uspehov.

Plebiscit za Kastav?

— Zagreb, 24. februarja. Današnje »Novosti« poročajo iz Ljubljane, da je oblastni poslanec iz Kastva Anton Širola izjavil, da se prebivalstvo Kastva zavzame za odcepitev od ljubljanske in priklonitev k primorsko-krajiški oblasti. Ker pa se govori, da hočejo to samo radičevci, predlaga g. Širola, naj se izvrši plebiscit. Ta predlog je bil sprejet tudi na shodu v Kastvu dne 17. t. m. in bodo radičevci podvzeli vse potrebne korake, da se ta plebiscit izvrši.

BOMBA MED SVATI

— Skopje 24. februarja. V Kočanih se je pripetila snoči krvava tragedija. Okrožni šumar Ljudevit Krečković in železničar Peter Giorgijević sta bila zaljubljena v neko vaško lepoticu. Zmagal je Giorgijević, ki se je včeraj z njo poročil. Ko so zvečer svatje sedeli ob dobro založeni mizi je padla skozi okno bomba, ki je z močnim pokom eksplodirala ter ubila dva otroka, 10 oseb pa težko ranila. Domneva se, da je bomba vržek Krečković iz ljubosumnosti. Krečković, ki ga zasleduje policija, je brez sledu izginil.

Teorija in praksa

Glose k včerajšnjim sejам oblastnih skupščin.

Klerikalci so na včerajšnji, prvi seji oblastne skupščine zopet enkrat demonstirali, da so demokratični le takrat, kadar jim to kaže, in da se zgrajajo nad nasiljem in brisrkanjem le, ako so v opoziciji. Nad ena tretjina volilcev ljubljanske oblasti se je izrekla pri oblastnih volitvah proti klerikalcem, a kljub temu SLS opoziciji ni prepuštila v oblastnem odboru niti enega mesta, da bi se mogle tudi opozicijske stranke informirati o delovanju te izredno važne samoupravne institucije.

Dobro si bo to zapomniti za čas, ko se kolo zopet zavrti in bodo klerikalci vnovič kričali o terorju.

Da so mogli klerikalci izločiti iz oblastnega odbora kontrolo opozicije, je moral notranji minister s posebno uredbo, ki jo splošno smatrajo za nezakonito in protustavno, spreminiti prvotni poslovnik, ki je določal poročne volitve za oblastne odbore. »Slovenec« je prvotno zatrjeval, da se SLS s to spremembo ne strinja, a klerikalci so opozicijo s pomočjo novega poslovnika vendarle briskirali, čeprav omogoča tudi ta poročne volitve. Nov prispevek k hvalisani poštenosti politike SLS.

Za volitve v razne odseke oblastnih skupščin določa tudi novi poslovnik propore. Dotična določba je dobesedno prepisana iz poslovnika Narodne skupščine in bilo bi normalno, da bi se tudi tako interpretirala. A klerikalci so jo obrnili po svoje in zahtevali cel količnik, da bi na ta način izglazili tudi v odsekih opozicijske stranke. Te so jim prekrizale račune s tem, da so nastopile skupno in tako dobile v vseh odsekih svoje zastopnike.

S sodelovanjem klerikalcev je izdala vlada pred dnevi uredbo, ki postavlja finančno poslovanje oblasti v popolno odvisnost od finančnega ministra. Kaj gospodje pri SLS res mislijo, da bodo vedno na vladi? Kaj bodo počeli, kadar bodo zopet v opoziciji in finančni minister ne bo več njihov zavzeznik? Kako prav bi jim takrat prišlo, ako bi imeli v oblastnih odborih tudi kakega pristaša druge stranke, ki bo takrat morda na vladi.

Klerikalci so podali v Ljubljani in Mariboru na otvoritvenih sejah deklaracijo, ki govori o Zedinjeni Sloveniji in čim širši samoupravi. V Beogradu so na vladi in v srečnem položaju, da so radikalni od njih odvisni. Tam pa zahtevajo sicer odstop obeh korektnih in odlično usposobljenih velikih županov, a ne store koraka, ki bi stremeli za ojačanjem samouprave in razširjenjem delokroga raznih podrejenih uradov. Baš nasprotno: kjer le morejo, uvajajo še večji centralizem, spravljajo vse v odvisnost od beogradskih central, o katerih nesposobnosti in korupčnosti se še pred kratkim tedni toliko govorili in pisali.

Predsednik ljubljanske oblastne skupščine g. dr. Marko Natlačen je včeraj svečano pozdravil kralja Aleksandra in podpisal nanj odposlano udanostno brzojavko. Bogve, kaj bi storil s človekom, ki bi mu bil kaj takega prorokoval poleti 1. 1914.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA

E f e k t i: Celjska posojilnica 195, 198, inv. posojilo 87, Vojna škoda 338, 340, Zadolžnice Kranjske dež. banke 20, 22, Zastavni listi 20, 22, Ljubljanska kreditna 150, Merkantilna, Kočevje 99, 100, Prašedion 930, Kreditni zavod 170, 180, Strojne tov. in liv. 85, Trbovlje — 420, Vevče 120, Split, cement 175, Stavbna družba 55, 65, Sešir 104.

ZAGREBSKA BORZA.

E f e k t i: Investicijsko posojilo 88—88 in četrt, Ratna šteta 339 in pol do 340, Ljubljanska kreditna 150—158, Hrv. eskomptna banka 104 in pol do 105, Kreditna banka, Zgb. 104—104.5, Hipotekarna 64 in pol do 65, Jugobanka 103—104, Prašedion 927.5—929, Drava d. d. Osijek 487 in pol do 490, Sečera, Osijek 485—495, Isie d. d. 50—51, Gutman 280—290, Slavski 125, Slavonija 32—33, Trboveljska 408—410, Union, paromlin 306 do 315, Vevče 132—145, Agraria 55 in pol do 56. Devize: Amsterdam 22.82—22.88, Duna 800.94—803.94, Berlin 13.488—13.518, Bukarešta 36.75—37.25, Italija 247.70—249.70, London 275.99—276.79, Newyork (ček) 56.75—56.95, Pariz 222.61—224.61, Praga 168.30—169.10, Curih 10.94—10.97.

INOZEMSKA BORZE.

Trst: Beograd 9.135, Pariz 20.345, Newyork 520, London 25.225, Praga 15.405, Duna 73.25.

France Klemen, strah kranjske dežele, pred poroto

Ljubljana, 24. februarja.

Prišla je končno ura tudi za zloglasnega bandita Franceta Klemena. Danes sedi pred poroto. Že davno pred 9. uro se je okoli justične palače zbirala izredno številna publika in se privala za vstopnice v porotno dvorano, da spozna in čuje tolovaja, ki je po svoji drznosti in neštetihi zločinah zaslovel za pravega strah kranjske dežele.

Klemen je najpopolnejši tip poklicnega vlomilca, tatu in ogroževalca človeške svobode. V kakem vlemestu bi se gotovo razvil v poglavarja podzemskih apašev, v naši provinci pa se je potepal iz kraja v kraj, vdiral v samotne hiše, vzdrževal zveze s svojimi zaščitniki in mešal štrne zasledujočim organom. Njegova drznost, rafinirana podjetnost in močna fizična konstitucija ga je prisliskala ljudski fantaziji za skrajno opasnega tolovaja in je posebnost lani po njegovem pobegu iz umobolnice in po povratku iz italijanske granice že samo njegovo ime vlivalo strah prebivalcem samostojnejših krajev.

France Klemen je že devetkrat sedel radi tavnice za zamreženimi okni. Vselej pa se je po izpustitvi le še bolj razvijal v svoji zločinski profesiji. Bil je končno pod stalnim policijskim nadzorom ter kot italijanski državljani izgnan iz naše države. Pa se je takoj zopet vrnil in nadaljeval svoja vlomilska podjetja. Lani 20. maja se je zopet znašel v ljubljanskem preiskovalnem zaporu. Znal pa je tako spretno simulirati blaznost, da so ga izvedenci po daljšem opazovanju oddali na Studenec, kjer je s pomočjo svoje ljubice Angele izvedel načrt za osvoboditev. Prepilil je omrežje in pobegnil v zlato svobodo. Do pozne jeseni je strahoval ljubljansko kolic. Ko so mu tla le postala prevročna, se je z Angelco podal preko laske meje, kjer so ga oblasti v Postojni sicer prijeli, vendar pa zopet izpustili in mu omogočili povratek nazaj v Jugoslavijo, dokler ga nista dne 19. decembra na cesti pri Vrhniki razkrinkala gostilničar Lenarčič in upokojenec Toni. Prihiti so orožniki in dolgo iskanega rokavmaha pripeljali v Ljubljano, kjer je danes pred poroto dozorl dan za njegove številne grehe.

Klemenove avanture so široki publiki znane iz novinskih poročil, ki so mnogo pripomogle k zasledovanju prekanega klateža. Vkupno je Klemen lani od 22. aprila do 19. decembra oškodoval z vlemi in tatvinami kakih 24 oseb. Ali ne samo izvršeni delikti, marveč Klemenove izredne banditske lastnosti so močno pridobile toliko popularnosti, da ga pozna vse naše ljudstvo. Zato je tudi razumljivo, da se publika bolj kakor pri kateri krvavi porotni storitvi tepe za vstop v porotno dvorano ter z nasladi in napetostjo posluša njegove drzne in malomarne odgovore.

Senat tvorijo predsednik višjega dež. sodišča Miha Vehovar, ss. dr. Fran Mohorčič in sodnik dr. Bogdan Petelin. Državni pravdnik je dr. Lavo Mastnak, zagovornik pa dr. Stanko Lapajne.

France Klemen je tip rojenega tatu, tipičen kleptomani. Ne zna prav ničesar; edino v tihotapstvu je rafiniran in izurjen, saj je v prvih prevarnih letih, ko je cvetelo tiho-

tapstvo, tihotapil in veržil z najrazličnejšim blagom. Takrat je živel veselo in razkošno. Sedaj pa se kažejo že na njegovem blestem obrazu znaki degeneracije in slabega življenja. Obraz ima skrbno obrt, na glavi pri 42 letih veliko plešo, nad desnimi očesom na čelu za dinar veliko svetločrno liso. Klemen je srednje postave, šibak, oblečen v obnošeno poltenosivkasto obleko in obut v velike čevlje, ki so bržčas že erarični. Klemen na vsa predsednikova vprašanja odgovarja zelo tiho, presekano in ponavljajo svoje običajne, stereotipne odgovore: »Vse sem pozabil... Nič ne vem! Morda sem, ali pa ne!«

Avditorij je kaj pester in nabito poln. Zelo mnogo je med poslušalci prebivalcev iz ljubljanske okolice, ki so prišli edine, da vidijo, kakšen je ta nekdanji strah ljubljanske okolice. Naravno, da je tudi mnogo ljubljankov in ljubekga spola. Povabljenih je okoli 20 pri.

Predsednik: »Klemen, koliko ste stari?«

Obtožene: »42 let.«

Predsednik: »Kje ste rojeni?«

Obtožene: »V Zagorju pri Postojni.«

Predsednik: »Ali ste izučeni kakoga rokodelstva?«

Obtožene: »Ničesar.«

Predsednik: »Ali ste zakoniti otrok ali ne?«

Obtožene: »Očeta nisem videl.«

Predsednik: »Kaj ste počeli, ko ste zapustili solo?«

Obtožene: »Bil sem za pastirja.«

Predsednik: »Kdaj ste bili prvič zaprti?«

Obtožene: »Nič ne vem.«

Predsednik: »Ali imate za koga skrbeti, za kakoga nezakonskega otroka?«

Obtožene: »Za mater.«

Predsednik: »Kako, če matere niste že zdavnaj videli ter niti ne veste, kje je?«

Obtožene: »Mm hm, otrok nimam.«

Predsednik: »Daj dobro pazite na obtožnico, kaj vam očita.«

Klemen se nasloni na klopi nazaj in mirno posluša obširno obtožnico, ki ga dolži raznih vlovov in tatvin.

Predsednik: »Torej France, ali ste pri Avgustu Kancu v Podsmreki res vlomili okoli zamreženo okno in odnesli več stvari, posladkali ste se tudi z loncem smetane?«

Obtožene: »Ne rečem, ali sem ali ne.«

Predsednik: »Kako pa 24. aprila v Horjulu, kjer ste vlomili v farovž. Ukradli ste tudi nekaj srebrnih kron in jih dali nekaj vaši ljubici Angeli Podražajevi?«

Obtožene: »Prav nič ne vem.«

Predsednik: »Kako je pa bilo 8. maja, ko ste spet vlomili skozi rešetko v oknu in ukradli Andreju Knezu med drugim tudi britve? Saj na britje držite in ste vedno lepo porazirani.«

Obtožene: »Polglasno: »Lahko mogoče, a ne vem; res, prav nič ne vem!«

Predsednik: »No, potem pa je tudi lahko mogoče, da ste prav isto noč Micki Zagorjci v oni vasi ukradli klobase, olje, pokalice, svinjsko meso, jajca, skratka, da ste si napravili celo pojedino?«

Obtožene: »Da, da, res je lahko mogoče.«

Predsednik: »Če se ničesar ne spominjate, tudi ne veste, da ste izgnani iz naše države?«

Obtožene: »J! seveda ne vem, saj mi še nihče ni tega povedal.«

Predsednik: »No in to v Kočevju? Ukradli ste dr. Krauladu uro in 400 Din. Uro in verižico ste dali Angeli, ne?«

Obtožene: »Se pa spet prav nič ne spominjam.«

Predsednik: »In isto noč 7. maja v Kropfovi gostilni ter drugo noč pri učitelju in župniku pri Stari cerkvi?«

Obtožene: »Če ne vem, pa ne vem.«

Predsednik: »Zvečer 8. maja ste se odlikovali pri Riglerju v Dolenji vasi, kjer ste vlomili in vzeli več blaga, srajc, spodnjih hla?«

Obtožene: »Mogoče, mogoče je res!«

Predsednik: »Dne 7. aprila ste bili izgnani v Italijo, pa vas je takoj zaneslo nazaj?«

Obtožene: »Tam sem pa res vzel suknjič pa mleko in solato pa tudi pri Martinu Zmavcu se vzel na Viču noč, koledar in peresnik.«

»Zakaj ste peresnik potrebovali?«

Drž. pravdnik: »Ljubici je pisal.«

Predsednik: »Ali ste v Notranjih gorah kaj vzeli?«

Obtožene: »Samo čopič in britve. Jedajo sem pa pustil; tudi pese in kave se nisem dotaknil. To je že Dolničar sam pojedel, zljaj pa mene dolži. Tudi klobase sem pustil; saj

zdej enemu, zdej drugemu znanu. Znanec je imela v izobilju. Tu pa tam se je začela mimogrede izgovorjena beseda: Colorado. Bila je nekako geslo, ki so ga spremljali razposajeni nasmeji in skrivna namigavanja.

Mila je na to geslo kimala z glavo, sama ga pa ni izgovarjala.

S Kovačkom pod roko se je izprehajala po hodniku. Bila je v zlati veliki toaleti, ki je pa zaslužila v resnici vsako drugo ime, samo tega ne. Kovačfik je skrivaj ogledoval svojo spremljevalko in ugotovil, da bi lahko s to toaletno še malo počakala, dokler se ji ne zakrožijo roke in ramena. Ni pa mogel tajiti, da so vplivale njene gole roke, gola ramena in globoko dekoltirana prsa kljub svoji nežnosti skoraj dražeče. Doslej ni imel prilike, da bi ocenil kratko Milino krilo, toda občudujoči pogledi moških, ki so promenirali ali stali pri vratih, so bili najboljši dokaz, da Mila kratko krilo pristaja.

Čutil je nekako zadoščenje videč, kako gospodje v spremstvu svojih zakonik ali zakonikih žena skrivaj požirajo z očmi dekoltirano Milino nedrja. Tudi sam ni zamudil nobenega trenutka in pritisk roke mu je pričal, da je Mila opazila njegove poglede. Opominjala ga je, kajti njegova dolž-

nost je bila ostati hladnokrvni in korekten. Tolžila ga je za zavest, da morajo drugi moški krasti, dočim ima on vse te dobrote na razpolago.

Iz prijetnih misli ga je zdrnila mimogrede izgovorjena beseda: Colorado! Zvonci so klicali v gledališče, občinstvo se je vračalo na svoja mesta. Ko so ugasnili luči, je sprel Kovačfik Milina meča z razumevanjem, nekako tako, kakor da so mu ponudili kukalo, ki spada v gledališko ložo in ki ga ni mogoče odkloniti, ako hočemo biti uljudni in korektni.

Druga pavza je bila kratka in zato so ostali v loži. Kukala so iskala Milo kakor lačne čebele lipovo cvetje. Od vseh strani so jo opazovali in občudovali. Tudi tu je njeno zapeljivo telo razvnelo moški pohot. Na njeni viti ki postavi se niso pasle samo oči, marveč tudi pod očmi je nekaj drhtelo in hrepelo.

Kovačfik se je z opazovanjem nekaterih gospodov imenito zabaval. Običajni pogovor ga pri tem ni oviral. Iz opazovanja se mu je porodila misel, da bi morali ti lepo oblečeni gospodje še rezgetati, pa bi bil teater popoln.

V zadnjem dejanju je bila Mazetti jeva tako divno strašna, da je spreletaval gledalce mraz. Njen glas je rezal

zrak nalik damaščanki. Bil je zvenec, prožen in brezhiben, tako da bi človek mislil, da sliši nad seboj letalo.

Ploskanja ni bilo konca ne kraja. Mazetti jeva se je spremenila v pitko, ki sedi na veliki in se neprestano priklanja.

Vratar je imel posla čez glavo. Vrata so se zapirala, avtomobili so odzdrdali po vrsti v mesto.

Naslonjena na ramo svojega moža je Mila spotoma prepevala pritaženo pesmico, v kateri so se kitice končale s Colorado in Eldorado.

Hora se je ozrl, sedel h Kovačniku na prednji sedež, se nasmešnil Milin in zaklical Soferju:

— Colorado!

Avto je zavil iz razsvetljenih v temne ulice Starega mesta. Vozil je vedno počasneje in naposled se je ustavil.

Izstopili so in Hora je poslal svoj avto domov.

Okna vseh hiš so bila temna. Kovačfik je zaman napenjal oči, da bi se orientiral v tej ozki zakotni ulici. Po obratu avtomobila je sodil, da so nekje za Dolgo cesto v Starem mestu, toda že blizu reke. Domneval je že, da ta Colorado ne bo imel svetlobnih reklam, ni pa pričakoval, da niti s svetiljko ne bo označen.

— Tu je, evo ga!

Tik nad usedom mu je zazvenel glas Mile Horalkove.

Pozdravil je Horalka v zelo elegantnem smokingu, poklonil se je debeluhastemu gospodu, ki se je prival za njima ves rdeč in prepoten. Ni dvomil, da ima pred seboj Hora. Pet križev mu je dobro tičalo v okroglem obrazu in obilnem trebuščku, ki je nameraval prodrati belo ploščo na skrbno polikani kosulji.

Stopili so v ložo v hinu, ko so luči ugasnile. Tako sta si Kovačfik in Hora podala samo roko.

Mila je povabila Kovačnika, naj sede k nji, druga dva sta sedla za njima. In že so zadoneli po gledališču divni zvoki violin in flavt.

Kmalu je začutil Kovačfik na svoji nogi topla Milina meča. To toploto je čutil ves čas, dokler so bile luči ugasnjene.

Mazetti jeva je triumfirala in ploskanja po prvem dejanju ni bilo ne konca ne kraja. Zastor se je še enkrat dvignil, ko so odhajali Horalkovi s Kovačnikom v foyer. Številni pozdravi jim niso dali trenutka prostega časa, pogovor je motila Mila, ki se je prijazno nasmešnila

imajo mačka v hiši, si jih je že ta privoščila!

Priča Avgust Kanc iz Podsmreke izpove, da je jedel obtoženi tisto noč kisto mleko.

Moralo je pa več tatov biti; saj so bile 3 žlice umazane.

Predsednik: »Klemen, ali lahko damo dežnik nazaj, ki ste ga vzeli?«

Obtoženi: »Le, če je njegov; moj niti!«

Priča župnik Nastran je dejal, da je tat

vzel v noči na 24. aprila kurje stegno ter 50 jajc. Napravil si je tudi kisto zelje in ga pojedel. V pisarni župnišča je vse predale zaosil na kup ter jih izpraznil. Ker mož rad je, je vzel s seboj 19 žlic, da bi bil bolj preskrbljen.

Razprava proti Klemenu se bo nadaljevala še danes cel dan.

Dogodki križem Jugoslavije

Prijetne in neprijetne posledice pomlajevalne operacije. — Sveti Biokracij. — Dvoje najdenih trupel.

Citateljem je v spominu sezacionalna operacija, ki jo je lani v Zajčarju izvršil zdravnik dr. Kolesnikov s tem, da je zlezo na smrt obsojenega razbojnika Krajana prenesel na svojega starejšega tovariša dr. Zbarskega in ga pomladil.

Operacija je sijajno uspela. Dr. Zbarski se je zares kmalu učvrstil kakor pomlajen, a žrtvovanje zločinca Krajana za ta znanstveni eksperiment je imelo za srečno posledico, da je kralj na predlog ministra pravde podpisal ukaz o pomilostitvi Krajana na dosmrtno ječo.

Poleg lepega uspeha za moderno medicino je torej eksperiment osrečil tri ljudi: dr. Zbarskega, ki se je pomladil, Krajana, ki si je rešil glavo, in dr. Kolesnikova, ki je zaslovel v znanstvenih krogih. Toda dobra dela se na nekem vselej maščujejo. Tokrat postaja žrtveno jagnje srezki poglavar Mihajlovič, ki je dovolil operacijo na razbojniku Krajanu.

Početkom marca se bo g. Mihajlovič moral zagovarjati pred beograjskim Upravnim sodiščem. Že zdaj vlada veliko zanimanje, ali bo Upravno sodišče Mihajloviča slepo obsodilo po paragrafi, ali pa vendar priznalo dobro delo v korist znanosti in človeštva.

V terek zarana se je kmetica vdova Kata Török iz Ludasa pri Subotici podala v mesto na trg s perutnino in jajci. Na cesti je našla truplo mladega fan-

ta — in ko ga je natančneje ogledala, je v njem na strašno presenečenje spoznala svojega lastnega sina, 20 letnega Adama. Na njeno obupno vpitje so prihiteli ljudje in orožniki, ki so nezvestnega fanta spravili v bolnico in začeli raziskovati zadevo.

Adam se je prejšnji večer s tovarišem Mihajlom Crevarjem nahajal na domači slavnosti pri posestniku Pušinu. Prišla je tudi lepa devojka Mariška Kovacseva, v katero sta oba fanta že dolgo zaljubljena. Tekom večera sta se neprestano zabadala, pa so ju gostje pomirili. Ali ko sta pozno v noči zapustila Pušinovo hišo, je Crevar na cesti z železnim komadom prebil Adamu lobanjo. Adam je tekoma dopoldne v bolnici izdihnil, Crevarja pa so orožniki vlovili in izročili državnemu pravdniku.

Nadalje so v terek dopoldne v Subotici v odprtem vodnjaku na dvorišču neke hiše v Jašini ulici našli truplo 50-letne Marije Katunovičeve, ki jo pogrešajo že doper teden. Policijski zdravnik je ugotovil, da je truplo že teden dni ležalo v vodnjaku, ne da bi ga opazili prebivalci hiše, ki so dnevno zajemali vodo.

Katunovičeva je bila poštna in snažna delavka, ki je imela v hiši lepo urejeno malo stanovanje. Vsi, ki so jo poznali, izključujejo samomor in domnevajo nesrečo ali zločin. Na truplu ni najti nikakih zunanjih poškodb.

sodeloval orkester in pevski zbor Merkurja. Prireditev je ponovno dokazala, da uživa ljubljani v naši javnosti največji ugled in da priznavajo njegove velike zasluge na gospodarskem polju tudi gospodarski činitelji izven Slovenije.

Splošno veliko zanimanje za »SLAVCEV«
»VELIKI PUSTNI KORZO«
na pustno nedeljo, 27. februarja t. l. v »UNIONU«

jamči za to, da bo to najbolj obiskana plesna zabava v tej sezoni. — Predprodaja vstopnic: v cvetličarni »Nizza« v Prešernovi ulici in Lud. Černe, zlatar, Wolfova ulica.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča

DRAMA:
Četrtek, 24.: Božji človek, Premijera. Proslava 25letnice književnega delovanja M. Begovića. C.
Petek, 25.: Pahljača lady Windermere. D.
Sobota, 26.: Zaprt.
Nedelja, 27.: Danes bomo tihi. Ljudska predstava po znižani ceni. Izv.

OPERA:
Četrtek, 24.: Zaprt.
Petek, 25.: Zaprt.
Sobota, 26.: Prodana nevesta. E.

Pevski zbor »Obilič« v Beogradu je najstarejše pevsko združenje na jugoslovenskih univerzah. »Obilič« sam ima za seboj lepo pevsko preteklost, saj so njegovi člani v raznih dobah prepevali ne samo po svoji domovini, temveč ponesli so svojo pesem tudi izven meje naše države. V mejah stare Srbije pozna pevski zbor »Obilič« prav vsak Srb, saj prireja stalne koncerte po vseh srbskih mestih. Ko pa se je razširila naša država proti jugu, dalje v Macedonijo, je bil zopet »Obilič« prvi, ki je pozdravil s pesmijo svoje južne rojake. »Obilič« pa je napravil tudi daljšo koncertno turnejo na Poljsko in letošnjo pomlad obišče bratsko Čehoslovaško. Te dni pride Obilič prvič tudi v Slovenijo ter priredi tri koncerte, in sicer v Ljubljani, Celju in Mariboru. Ljubljanski koncert »Obilič« se vrši v petek, dne 25. t. m. ob 20. v Unionski dvorani. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Četrtek, 24. februarja 1927; katoličani: Matija; pravoslavni: 11. februarja, Gorgije K.
Jutri: Petek, 25. februarja 1927; katoličani: Viktor, pravoslavni: 12. februarja, Moletij.

DANASJNE PRIREDITVE.

Gledališča: Drama: »Božji človek«. C. — Opera: Zaprt.
Kinematografi: Matica: »Kralj in mlinar«. — Dvor: »Sveta gora«. — Ideal: »Ljubavna kletka«.

Predavanja: ob 20. v gostilni Dalmacija v Šiški: Prof. R. Pavlič: »Praznovrje«. Ples »Jadranske Straže« ob 20. v Unionu.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Piccoli, Dunajska cesta; Bakarič, Karlovska cesta.
Jutri: Bahovec, Kongresni trg; Ustari, Sv. Petra cesta; Hočevar, Sp. Šiška.

ZA NASE NAROČNIKE.

Danes, jutri in v soboto lahko dobe izkaznice še oni naši naročniki, ki jih doslej še niso dvignili. Zglasio naj se v upravi med običajnimi poslovnimi urami! Istočasno se lahko zglašijo tudi naročniki, ki že imajo izkaznice (seriji A in B), a še niso dobili nobene vstopnice.

Sveti Matija in avtonomija

Sveti Matija led razbija. Če ga ni, ga naredi...

Včasi smo za »Matija« in »razbija« imeli popularno rimo »avtonomija«. Ali kakor po letošnjem vremenu ni več pričakovati, da bi Matija otvoril moderno izdelovalnico ledu, tako je tudi avtonomija letos doživela fatalno smolo, da so se ravno na dan pred godom ledenega patrona otvorile oblastne skupščine.

V klerikalnih glasilih in izjavah predstavnikov SLS ni več govora o avtonomiji, marveč o zedinjeni Sloveniji s široko zakonodajno samoupravo. To se še lepše sliši. Samo, na katerega okorova svetnika naj zdaj navežemo okorova rimo? Gospod škof naj odločijo!

Sport

— SK. Slavija. Sestanek vseh rednih članov se vrši v soboto 26. t. m. točno ob pol 8. uri zvečer v gostilni STOR v Vodmatu. Ker je dnevni red izredno važen, je deležba za vse redne člane strogo obvezna.

— Poraz Gradjanskega v Katru. Gradjanski, ki je po svoji uspešni turneji na Matli odjadril v Egipt, je svojo prvo tekmo na vročih egiptanskih tleh izgubil. Bil je poražen od angleškega tima v Katru v razmerju 5 : 1. Moštvu Gradjanskega se je poznala utrujenost.

Šah

Šahovski turnir v Newyorku

Drugo in tretje kolo.

V drugem kolu šahovskega turnirja v Newyorku je igral dr. Vidmar proti Marshallu. Marshall je trdovraten nasprotnik, ki je bil za našega velemejstra vselej trd oreh. Vidmar je v prejšnjih turnirjih igral proti Marshallu že osem partij, a ni nobene dobil, marveč jih je pet izgubil, tri pa remiziral. Nedeljsko srečanje obeh mojstrov je končalo zopet z remizem in to že v 20. potezi. Partija Aljehin-Spielmann je bila po 40. potezi prekinjena v boljši poziciji za Spielmana. Partija Capablanca-Niemcovič je bila prekinjena, vendar v dobri poziciji za Capablancu.

V ponedeljek so se odigrale višje partije: Capablanc je porazil Niemcoviča, dočim se je ta rehabilitiral za poraz zmage nad Marshallom. Partija Aljehin-Vidmar je končala po dolgotrajni brezhibni končnici remis. Partija Aljehin-Spielmann je ostala nedoigrana, šanse pa so boljše za Aljehina. V terek se je odigralo tretje kolo. Capablanc je v siljani končnici zmagal nad Marshallom. Partija Vidmar-Spielmann je končala po napeti in izvrstni igri obeh mojstrov remis. Istotako je Aljehin remiziral z Niemcovičem.

Stanje po tretjem kolu je sledeče: Capablanc 2 in pol točke, dr. Vidmar, Niemcovič 1 in pol točke, Aljehin, Spielmann 1 (1), Marshall pol točke.

Ladislav Vladyka:

Skrivnost mrtvašnice

Roman.

V.

Hodniki Narodnega gledališča so bili sijajno razsvetljeni. Pela je slavna Mazetti jeva. Zvišana vstopnina in večje razkošje je zahtevalo boljše razsvetljavo. Ob sedmih zvečer je stala na trgu pred gledališčem že dolga vrsta avtomobilov. Lesketale so se gladke plošče avtomobilov, lesketale so se fine in okorne noge v svilenih nogavicah, lesketale se je zlato, iz katerega so žareli divni briljanti.

Vratar v praznični livreji e sprejemal goste, avtomobili so se vračali v loku in njih vrsta je naraščala.

Kakor črna kaplja se je izgubil Kovačfik v valovanju glasov in teles, v toplen zraku, polnem dihanja in raznih parfumov. Pozdravil je nekaj znancev, toda gneča je bila tako velika, da se ni mogel ustaviti in spregovoriti z znanci. Pustil se je nesti kostem, a tudi z maščobo zalitemu mesu. V nos so mu udarjali ostri parfumi in vonj nežnih teles.

To in ono

Ljubavna tragedija mlade trafikantke

V torek ponoči se je odigrala v Bratislavi v stanovanju trafikantke Katarine Martinusove pretresljiva tragedija. Katarina je že več let vdova in ima v mestu trafikno, s katero se skromno preživlja. Polnoči je prišla k nji njena sestra Julka, ki ji je Katarina že na hodniku izročila pismo. Julka je začela pismo takoj čitati. Tisti hip so potli v stanovanju njene sestre štirje streli. Prestrašena sestra je planila takoj na ulico in poklicala na pomoč redarstvo. Ta čas se je odigrala v stanovanju tragedija, ki pa po srečnem naključju ni zahtevala človeških žrtev.

Martinusova je živela v konkubinatu z nekim mladim uradnikom, s katerim sta se zadnje čase čisto sprla. Usodne noči je prišlo med njima do hudega prepira, med katerim je Katarina potegnila iz predalčka nočno omarice revolver in oddala proti svojemu ljubčku tri strele. Četrta krogla je bila namenjena nji. Prva krogla je zadela njenega ljubčka v levo senco, vendar pa rana k sreči ni bila nevarna. Mladič je skočil s postelje in skušal iztrgati svoji ljubici revolver iz rok. Toda Katarina se je v obupu vrгла nanj in ustrelila še trikrat. V trdnem prepričanju, da je ljubček mrtev, si je nastavila revolver na prsa in sprožila.

Redarji so vdrl v stanovanje, kjer je ležal mladi uradnik ranjen v levo senco. Njegova ljubica je ležala ob postelji nepremično, kakor da je mrtva. Policija je vsa presenečena ugotovila, da je bil revolver nabasan s slepimi naboji, tako da je imel uradnik samo obzgan obraz, njegova ljubica pa prsa. Z rešilnim vozom so ju prepeljali v

bolnico, kjer je Martinusova izjavila, da je hotela ustreliti svoje ljubčka zato, ker se ji je izneveril. Martinusovo je policija radi poskušenege uboja aretirala.

Originalne tatvine

Na plesu, ki ga je priredila te dni soproga poljskega ministra Pilsudskega, je bila neki dami med plesom ukradena dragocena, z dijamanti okrašena pestnica. Tatvine je bil osumljen neki mladi elegantni gospod, ki je z dotično damo največ plesal. Policija je uvedla takoj preiskavo, toda dama ni vedela povedati, kdo je bil njen plesalec. Kljub temu so prišli kriminalni organi tatu na sled. Izsledili so ga v osebi nekega uglednega varšavskega industrijalca. — Aretiran je bil skupaj s svojim prijateljem, nekim bogatim varšavskim tovarnarjem.

Poleg dragocenih ovratnic in zapestnic je našla policija pri obeh bogataših še nebroj drugih draguljev. Na podlagi hišne preiskave in najdenih draguljev so kriminalni organi ugotovili, da imata na vesti 16 tatvin in vlomov. Ukradene dragocenosti sta spravljala v krasno opremljene prostore »Društva za podporo varšavskih mestnih revežev. Splošno presenečenje je vzbudila blagajniška knjiga, v katero je to originalno društvo, obstoječe samo iz dveh članov, beležilo vse dohodke in izdatke. Dohodki so izvirali iz prodaje nakradenih draguljev, pod rubriko izdatki so bila pa zabeležena vsa darila in podpore varšavskim mestnim revežem. Nadaljna preiskava je dosegla, da sta industrijalec in tovarnar res porabila vse dohodke za podporo mestnim revežem. Zato ju policija ni vtaknila v preiskovalni zapor, marveč sta bila oddana v

opazovalnico, kjer bodo psihijatri ugotovili, kaj je dalo elegantnim vlomilcem pobudo, da sta kradla za mestne reveže. Ni izključeno, da sta moža psihopata.

Od kolporterja do milijonarja

Slično kariero kot sloviti Edison in nebroj drugih ameriških milijonarjev je napravil tudi ameriški »kralj sadja«, Josef Steinhart.

Pred 50 leti se je Steinhart kot ubog mladenič izselil v Ameriko. Kakor nekoč Edison in znani »kralj olja« Henry Doherty, je prišel v Newyorku s kolportažo časopisov. Zaslužil je sicer čedne vsote, le naključju pa se ima zahvaliti, da je danes nekronani »kralj sadja« v Ameriki.

Nekoč je stal na vogalu neke ulice, kričal in ponujal liste napredaj, ki se nenadoma opazil nekega voznika, ki se je trudil, s raztovorjanjem težkih zabojev sadja. Steinhart je pristopil in se ponudil za pomagala. Voznik je bil vesel, obljubil mu je 25 centov, t. j. okoli 14 Din in porcijo jabolk. Voznik je držal besedo in Steinhart je odšel veselo živčaje s 25 centi v žepu ter polnim naročjem jabolk.

Spotoma mu je šinila v glavo misel, da bi lahko jabolka prodal. Rečeno, storjeno. Stopil je na vogal ulice in ponujal jabolka v nakup. Iztržil je 60 centov, t. j. okoli 30 Din. Drugo jutro si je za ta denar zopet nakupil jabolk in jih prodal skupno s časopisi vred. Dečko, brihtna buča, je kmalu uvidel, da je kupčija z jabolki bolj plodonosna, opustil je popolnoma kolportažo in se posvetil novemu poklicu. Kupčija je dobro cvetela in njegov obrat se je pričel večati. Kupil si je malo stojnico in začel trgovati s sadjem v večjih množinah.

Nasproti Steinhartu je imel svojo stojnico Irec Kelly, kateremu je bil podjetni konkurent trn v peti, zakaj

odjemalci so raje zahajali k Nemcu, ki je sadje ponujal za par krajcarjev ceneje v nakup. V konkurenčni borbi sta oba sadjarja pobijala drug drugega. Prvi je bil Irec, ki je uvidel, da bo konkurenčni boj upropastil oba in zato je Steinhartu stavil predlog, da združita podjetji. Nemec je bil zadovoljen in ustanovila sta trdvo »Steinhart & Kelly«. Obe stojnici sta kmalu izginili s površja, zakaj podjetja sadjarja sta odprla nov lokal. Podjetje je prosperiralo in se širilo. Iz malih trgovcev sta postala veletrgovca, ki sta sprva zalagala stojnice in marjša podjetja, kasneje vso provinco, danes pa vse Združene države. »Steinhart & Kelly« sta postala izvozniki in uvoznika domačega, južnega in tropskega sadja.

Danes imata oba trgovca na razkošni 5. aveniji v Newyorku bajne palače, štejeta svoje premoženje v milijonih dolarjev in sta glavna solastnika podjetja, čigar premoženje se ceni na milijarde.

Umor iz pretirane svobodomiselnosti

V mestu Ufi v Rusiji je umoril 19-letni študent Slovočotov svojo mlado prijateljico Zino Lukovo samo zato, da dokaže, da njegova volja ne pozna nobenih zaprek. Slovočotov je povabil svoje prijatelje in kolegince na čaj in ko je bila končana skromna študentska zakuska, so začeli debatirati o prosti volji, usodi in drugih filozofskih problemih. Naenkrat je skočil Slovočotov pokonci in izjavil, da človeška volja ne sme biti v nobenem pogledu omejena. Pobahal se je pred gosti, da je vedno pripravljen to svojo izjavo tudi praktično potrditi.

Vsi gosti so se mu začeli smejati in neki študent je ironično pripomnil, da bi moral biti Slovočotov glasom svoje izjave pripravljen izvršiti tudi umor.

Samozavestni študent je ves razjarjen izjavil, da je pripravljen umoriti kogarkoli, samo če podpiše dotični izjavo, da ga oblasti zato ne bodo preganjale. Družba je bila v veseljem razpoloženju in tako je 16letna študentka Zina Lukova res podpisala izjavo, da Slovočotov pred zakonom ne bo odgovarjal, ako ji umori. S tem je hotela nadutega mladeniča pred ostalo družbo osmešiti.

Toda Slovočotov je ostal mož beseda. Potegnil je nož in zabodel študentko v prsa. Nesrečno dekle je obležalo takoj mrtvo. Po umoru je šel študent v krčmo in izpil dve steklenici piva. Iz krčme je odšel mirno v kino in šele potem se je prostovoljno javil na policijo. Bil je aretiran in sodišče ga je obsodilo na devet let težke ječe. Vrhovno sodišče v Moskvi je obsodbo potrdilo, ker se je prepiralo, da je izvršil Slovočotov svoje dejanje pri popolni zavesti.

najboljše, najtrpežnejše, zato najcenejše

Tiskovine vseh vrst

kakor: kuverte, pisemske papirje, vizitke, račune, razne bloke, lepake, itd., izdeluje lično in ceno

Narodna tiskarna v Ljubljani

M. K.

Ova dogodka

Par mesecev pozneje sem srečal v nekem pariškem salonu svojo starega znanca H. Veselo svidenje sva hotela primerno proslaviti. Stopila sva v eno najboljših kavarn, kjer je bila zbrana elita pariškega ženskega sveta. Toda prijatelj H. je nemo slonel v mehkem fotelju in skoraj s sovražnim pogledom motril pestro žensko družbo. Končno je spregovoril:

»Tu, poglejte! O, te ženske! Tu sede in flirtajo do skrajnih, jedva še dopustnih mej, mešajo moškimi glavami, jih popolnoma znore in če vzame končno moški stvar resno, tedaj pa poledene, se zaničljivo smehljajo in ga odbijajo, brutalno ali sentimentalno, kakoršnega so pač temperamenta.

Prosimo vas, ali ni ponašanje teh žensk tako, da je pri moškem zahteva po popolni vdaji najbolj logična konsenkenca? Toda ne, ženske bolj mika možitev »par distance«. Ko sedi ona na divanu, moški pa na drugi strani mize, slavi ona z njim pravcatе orgije. Mi moški smo v tem pogledu pravcati revčki! Premalo je v nas fantazije; mi hočemo realnost, dočim uživajo ženske v iluzijah. Demonska, nizkotna je ta igra. Ves dolg večer nas izzivajo s svojimi razgaljenimi rameni, poželjivimi pogledi, z erotičnim plesom in z razburljivim pogovorom. Če pa pozneje v avtomobilu ali salonu zahtevaš svoje naravne pravice, so globoko užaljene, razburjene, začudene in nečelo o logičnih posledicah svojega vedenja niti slišati. In zlasti v erotičnih zadevah pri ženskah nikdar ne veš, pri čem si. V tem oziru so sploh nepreračunljive.

Povedati vam hočem doredek, ki sem ga sam doživel in ki more trditve dovolj jasno ilustrirati. To, kar vam

bom pripovedoval, sem doživel z damo, ki jo tudi vi dobro poznate. Toda ne bom vam imenoval njenega imena. Recimo, da je gledališka igralka in mlada vdova. Več vam ne morem in nočem izdati.

Takoj sem si bil na jasnem, koga misli, dasi mi sam tega ni niti z besedico izdal. In pripovedoval mi je prav tisto zgodbo, kakor ona, pravzaprav čisto drugo, toda njun skupni dogodek. Jaz za svojo osebo verujem nje mu. Njemu za to, ker sam sebi ni prizanašal, dočim je ona oblekla kožo nedolžnega jagneta. Toda naj pripoveduje sam:

»Prijatelji so me nekoč povabili na partijo na deželo, v neko precej oddaljeno vas. Tam sem se seznanil z on damo, recimo gospo B. Ugajala mi je in mislim, da sem ji tudi jaz bil prav všeč. Kaj kmalu sva se sprijaznila in postala zaupna. Bila sva veliko sama. Jaz sem sčasoma navajal razgovor na intimno polje in ona se ni izmikala. Torej krivda se pričniti pri meni. Ona me je ljubezljivo pogledovala in tudi moja brada ji ni bila zoperna. Ko sem se z ustnicami dotaknil njenih las, njenega vratu, sem čutil, kako je zadržala, a rekla ni niti besedice. Je pač ena onih žensk, ki bi si rade osvojile vse moške. So ženske, ki hočejo imeti vse ob svojih nogah: mlade in stare, duhovite in tepce. Poslušujejo se vseh ženskih umetnosti, samo da jih vjamejo v svoje mreže. Ne morejo prenašati, da ostane le eden napram njim hladni in neobčutljivi. To jih naravnost žali in boli. Take ženske so seveda čustveno povsem indiferentne, a so rutinirane hinavke svojih čustev. Čustvena ženska se ne igra, marveč v resnici doživlja. Te ženske pa ne doživljajo ničesar, ne ljubijo, marveč ljubikajo, ne občutijo, ampak samo kotirajo.

Taka ženska je bila gospa B. To sem kmalu spoznal, vendar pa se nisem hotel z ničemer izdati. Hotel sem ustvariti eksempel. Pri tem mi je šla vedé ali nevede sama na roko. Tedaj pa sem se začel jaz igrati. Kakor hitro sem jo do dobra spoznal, sem postal hladni. Vidite, to je bila druga nesramnost, ki sem jo zagrešil. Toda take ženske so škodljivke in zaslužijo, da se jih kaznuje.

Zvečerilo se je. Plesali smo, igrali zastavnice in čas je naglo potekel. Z zadnjim vlakom, o polnoči, sva se morala oba vrniti v mesto. Malo pred odhodom mi je gospa B. izjavila, da ji ni dobro ter me prosila, naj jo spremim na zrak. Stopila sva na cesto ter odšla med vrtove in polja. Tesno se me je oklepala in molče sva stopala v tiho, temno noč. Nenadoma sva slišala v daljavi nalin vlak.

»Zamudila ga bova,« je vzkliznila gospa B. in se me še tesneje oklenila. Seveda sva ga v resnici zamudila. Ko sva se vrnila nazaj, so vsi ostali gostje že odšli in preostalo nama ni drugega, kot da prenočiva v vaški gostilni. Dobila sva dve sobi, drugo poleg druge. »Jaz sem kompromitirana!« mi je smejé opomnila, pri tem pa me tako strastno pogledala, kot da ji je popolnoma vse eno, ali se to v resnici zgodi ali pa si ljudje le domišljujejo.

Voščila sva si lahko noč, se poslovila in že sem se pričel slačiti, ko me je nenadoma poklicala:

»Prosimo vas, ali imate svežo vodo v vaši steklenici?«

Voda seveda ni bila sveža, toda hotel sem biti vljuden; vzle sem steklenico in potrkal na njena vrata, vstopil in ji izročil steklenico. Ona je stala pred mano v negležeju, zardela in pokazala na okno. Zame so izginili vsi dvomi. »Saj ni nikogar vis-a-vis,« sem vzkliznil in jo krepko objel in poljubil. Ona

pa se je začela braniti, češ: »Pomislite vendar, moj mož!«

»Ha,« sem ga prekinil. »Neumeni izgovor pri vdovi!«

Prijatelj H. je zardel, ko se je zavedel, da se je zagovoril, potem pa nadaljeval: »Jaz pač takih stvari ne znam pripovedovati. Konec je bil ta, da je potem, ko me je do skrajnosti razburila in razdražila, mirno, kot da ni bilo nič, dejala: »Pojdi, dragi, saj veš, da ne sme biti!« In pritisnila mi je hladni, nedolžen poljub na čelo ter me s solznimi očmi rinila proti vratom.

Takrat pa sem zdijval. »Prosimo, gospa,« sem dejal. »To ste meni in sama sebi dolžna. Beraču se ne pokaže dinar in potem zopet vtakne v žep. Če ste poštena ženska, je naravnost vaša dolžnost, da svoje vedenje opravčite s popolno vdajo.« In tako dalje. Takrat bi jo morali videti!

»Ali ste zblaznili?« je začela kričati. »Kaj hočete? Sem li morda kaka kokota? Jaz sem poštena žena! Ne v vašem smislu, pač pa v smislu družbe: Moj mož!...« Ah, ne, oprostite... Kratkotomalo, napravila je grozno sceno. Bojim se, da so se zbudili v hiši vsi ljudje. Nisem rekel niti besedice več, se naglo oblekel in odšel. Spodaj sem našel gostilničarja, plačal in se opravičil, češ da ne morem ostati, da ne kompromitiram dame. V temni noči sem jo mahnil peš v mesto.

»Ali ste vašo kokoto še kedaj srečali?«

»Ona me od tega časa ni hotela več poznati ter se me je izogibala. Pozneje nekoč pa sem bil prisiljen, da storim nekaj podlega. Razstavila je par slik.«

Torej je ta vaša gledališka igralka znala tudi slikati?«

»O bože, kako sem neroden. Vse se mi že meša. Nastopila je namreč v neki svoji novi vlogi. Njena igra je bila pod vsako kritiko, diletantska, brez vsake

umetnosti. Bil sem v mučnem položaju, da jo ali prezrem in zamolčim ali pa, da povem resnico. Nisem molčal. Postal sem celo hudoben, kratko, moje vedenje ni bilo niti najmanj galantno. Toda kaj hočete? Prekrasno je, če je človek svoj lastni maščevalec.«

Postal sem zamisljen. Uvidel sem, da ženske vedno le žanjejo, kar so sejale; da je mož po svoji naravi pohleven stvor, ki gre preko meje le, če je izzvan. Pošteni ženski se ni treba nikoli bati moškega, tudi ne v najbolj pereči situaciji. Nedolžno dekle lahko brez skrbi ostane na samem z največjim lahkoživcem, ne da bi bila njena nedolžnost le količkanj v nevarnosti. Moški postopa z žensko vedno tako, kakoršna se sama pokaže. Tudi to je preizkušnja za moralno žensko: kako z njo postopa moški. Čestita žena lahko mirno vstopi v najbolj razkričan lokal, a nikdo je ne bo nadlegoval, kokoto pa bo tudi v najfinjši konditoriji nagovoril prvi samski kavalir. Moški — govorim seveda le o kulturnem človeku — ima poseben instinkt za etično kvaliteto ženske. Dostojna ženska je varna sama po sebi, nedostojna pa ne ščiti nobena maska. Prva lahko stopi gola na ulico in noben žaljiv, nedostojen pogled je ne zadene, druga pa se lahko ovije v svilu in kozuhovino, a vendar bo v očeh moškega popolnoma razgaljena. Prva lahko napravi iz razuzdanca pobožnega vernika, druga pa nedolžnega dečka za bahanta.

Take misli so se mi podile po glavi, ko je gospod H. vstal, z ljubeznivo-ogorčenim pogledom obiel vihrajoče postave plesočih žensk in nekako brezupno pristavil:

»Vse filozofiranje nič ne pomaga. Vseeno jih moraš ljubiti. Ljubiti, ljubiti...«

(Konec.)

Makulturni papir

kg à Din 5.—

prodaja uprava »Slov. Naroda«

Zahvala.

V naši težki bolesi, vsled izgube našega srčno ljubljenega soproga, očeta, brata, strica, gospoda

Metoda Kačiča

smo prejeli mnogo dokazov iskrenega sočutja, kar nam lajša našo neizmerno žalost. Za vso tolažbo izrekamo našo iskreno zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem.

Posebno se zahvaljujemo pevskemu društvu »Slavec« za ganljive žalostinke, prostovoljnemu gasilnemu društvu v Sp. Šiški, Narodni čitalnici v Spodnji Šiški, C. M. družbi v Spodnji Šiški, darovalcem krasnega cvetja in vsem ostalim, ki so ga spremili v tako častnem in obilnem številu na njegovi zadnji poti.

V Ljubljani, dne 23. febr. 1927.

Zalujoči ostali.

Danes! Danes! Danes! Danes! Danes! Danes!

Kralj in mlinar

Brezštevne duhteče in graciozne historije lepe balerine Barberine, ki uživa posebno naklonjenost Friderika II. — 40 psov se spreha po krasnih dvoranih razkošnega kraljevega dvorca. — Kralj zgubi pravdo proti mlinarju. — Za telesno gardo kralja se išče po celi zemlji 2 metra visoke vojske. — Veliki šleski boji in še veliko tega nam prinaša izvrstni Otto GEBUEHR, kot pruski kralj Friderik II. v tem sijajnem in razkošno opremljenem vefilumu. Režijo tega izvrstnega filma vodi slavni Friedrich ZELNIK. — V glavni vlogi Otto Gebühr kot:

FRIDERICUS REX.

V ostalih vlogah dobro znani in priljubljeni: Georg Alexander, Wilhelm Fieterle, Jakob Tiedtke, Olga Čehova, Anita Forris in Hanni Weiss.

Originalne in bogate kostume za ta vefilum je dala na razpolago nemška vlada iz svojih velikih muzejev.

Predstave točno ob 4., pol 6., pol 8. in 9.

Pri vseh predstavah pomnoženi orkester.

ELITNI KINO MATICA najudobnejši kino v Ljubljani.

Prednaznanilo: »LJUBIMKANJE V SAMOSTANU« po romanu H. de Balzaca.

Klavir

dobro ohranjen — radi pomankanja prostora takoj na prodaj. — Ponudbe pod »Klavir/461« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Lepo masko na posodo išče dama. — Ponudbe z »Maska/453« na upravo »Slov. Naroda«.

Posojilo Din 5000

išče gospa proti mesečnemu odplačilu Din 500. Plačam visoke cbresti. — Ponudbe pod »Posojilo/461« na upravo »Slov. Naroda«.

Suh lokal za trafiko

iščem za takoj v najem. — Ponudbe pod »Lokal/452« na upr. »Slov. Naroda«.

Najstarejša slovenska plesarka in ličarska delavnica

Ivan Bricelj, Ljubljana, Dunajska cesta 15 in Gospo.

svetaki: čista (dvorišče kavar) ne »Evropas.« Se pripo oči. — Izvršitev točno, cene zmerno. 78/T

Jahači pozor!

Prodaj srednjega konja; pripravljen za ježo. — Kamnik, Maistrova ulica 8. 459

Lokal

v Prešernovi ulici se odda s 1. majem v najem. — Reflektanti naj se zglaste v odvetniški pisarni dr. M. Pirca, Cigaletova ulica 1 — od 8. do 12 ali od 15. do 18. ali naj vložijo pismo ne ponudbe. 469

Ceno naprodaj spalnica

iz mehkega lesa ter nekaj kuhinjske opreme — radi selitve. — Ponudbe pod »Nizka cena 462« na upravo »Slov. Naroda«.

Hiša

z lepimi trgovskimi lokali in z renomirano veliko gostilno v centru Ljubljane — naprodaj za 1.000.000 Din. — Cenjene ponudbe pod »Ugoden nakup 456« na upravo »Slov. Naroda«.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega dobrega soproga, očeta, brata, strica in svaka, gospoda

Slavoja Gärtnerja

za poklonjeno krasno cvetje in vence, za ganljive žalostinke na grobu pokojnika, kakor tudi za obilo čašče spremstvo na njegovi zadnji poti se vsem prav prisrčno zahvaljujemo.

Zalujoči ostali.